

Το ερωτηματολόγιο των Νέων Εποχών

Δήμητρα Κολλιιάκου

1. Ο κόσμος στα δικά σας μάτια προχωράει γρήγορα ή αργά;

«Ενώ γίνεται αματάοδης πρόοδος στον τομέα της τεχνολογίας, σε πολλά άλλα είμαστε ακόμη πίσω, και οι όποιες θετικές εξελίξεις έχουν αργό ρυθμό. Η καταστροφή του πλανήτη συνεχίζεται, κράτη εγκληματούν σε βάρος άλλων κρατών, και εξακολουθεί να υπάρχει, ακόμα και στον δυτικό κόσμο, μεγάλη κοινωνική ανισότητα. Έχουμε τεχνολογία, αλλά η ανθρωπιστική παιδεία και το έθος της κουλτούρας που θα μπορούσαν να βάλουν κάποιο φρένο στη μαζική χειραγώγηση των πολιτών έχουν αρχίσει να γίνονται δυσεύρετες».

2. Ο, τι είναι προοδευτικό σήμερα γίνεται συντηρητικό στο μέλλον;

«Η εναλλαγή περιόδων ακμής και περιόδων παρακμής στην ιστορία δείχνει ότι από το προοδευτικό μπορούμε να πάμε στο συντηρητικό. Ωστόσο, υπάρχουν διαχρονικές αξίες (η ελευθερία, ο σεβασμός του άλλου, η ισότητα) που όσο κι αν βλέπουμε να καταπατούνται ή και να χάνονται από τη θέα εντελώς, δεν σβήνουν – θέλω να πιστεύω –, τουλάχιστον από τις συνειδήσεις μιας σημαντικής πλειονότητας, το πόσο σημαντικό είναι να τις υπερασπιζόμαστε».

3. Υπάρχει κάποιο πολιτικό γεγονός το οποίο να θεωρείτε ως εμπειρία που σας διαμόρφωσε (ή σας επηρέασε);

«Στην εφηβεία μου, που είχε κάνει αίσθηση το πυρηνικό δυστύχημα του Τσερνόμπιλ, αλλά και η εξέγερση που οργάνωσαν κινεζοί φοιτητές και διανοούμενοι στην πλατεία Τιενανμέν το '89 – και το ότι έγινε μια τέτοια εξέγερση, όχι μόνο το ότι πνίγηκε στο αίμα. Προηγούμενος, δεν ξέρω πόσο ένα καταλάβει τι ήταν αυτά τα καθέστωτα. Πιο πρόσφατα, το Brexit και η κατεδάφιση που πήραν τα πράγματα στη Βρετανία επιβεβαίωσαν δυσοίωνες προβλέψεις που έκανε πολύς κόσμος, μαζί τους κι εγώ – έχοντας ήδη ζήσει χρόνια σ' αυτή τη χώρα, που τελικά την εγκατέλειψα. Οι πολιτικές εξελίξεις στην Ευρώπη, αλλά και η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, έχουν γίνει μόνιμη αγωνία, όπως φαντάζομαι και για τους περισσότερους».

4. Εγκαταλείψατε κάποια πολιτική σας πεποίθηση στην πορεία του χρόνου;

«Υπήρξα πιο αφελής πολιτικά, δυστυχώς και περισσότερο αδιάφορη για τα κοινά. Έχω όμως κάνει πρόοδο, και με βοήθησε σ' αυτό τόσο το γράψιμο όσο και η διδασκαλία, στο Πανεπιστήμιο του Νιούκαστλ στη Βρετανία, αλλά και στη μέση εκπαίδευση στο Παρίσι».

5. Ποιο θεωρείτε πως είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας μας;

«Δεν ξέρω ποιο είναι το μεγα-

«Δεν αρκούν η ρητορεία και η βιτρίνα»

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1968, σπούδασε κλασική φιλολογία στο ΕΚΠΑ και εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στη θεωρητική γλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Δίδαξε γλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο του Νιούκαστλ και στο Πανεπιστήμιο Paris Diderot. Το πιο πρόσφατο μυθιστόρημά της με τίτλο «Αταραξία» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη

λύτερο. Η διαφθορά, η ευνοιοκρατία και η αναξιοκρατία, η ημιμάθεια ή το ότι η εκπαίδευση διαρκώς υποβαθμίζεται; Μου φαίνεται όλα αυτά διεκδικούν επάξια τη θέση».

6. Ησασταν ή όχι δημοφιλής στο σχολείο; Και τι σας έμαθε αυτό για τη ζωή;

«Δεν ήμουν από τις σούπερ δημοφιλείς, ούτε ήμουν όμως ποτέ αποκομμένη. Αν έμαθα κάτι απ' αυτό είναι πως δεν είναι κακό να σου αρέσουν και η κοινωνικότητα αλλά και η μοναξιά. Και ότι λιγότερη σημασία έχει το πόσο θα σε προσέξουν, από το ποιος».

7. Υπάρχουν ακόμη ανατρεπτικές ιδέες;

«Δεν λείπουν τόσο οι ιδέες όσο οι άνθρωποι που θα θελήσουν να τις επεξεργαστούν και να τις υλοποιήσουν. Για παράδειγμα, υπάρχουν ιδέες για το πώς να συμβάλουμε στην αναχαίτηση της κλιματικής αλλαγής, το θέ-

μα είναι πόσοι από εμάς και σε ποιον βαθμό τις λαμβάνουμε υπόψη μας».

8. Ποιο βιβλίο σχετικά με την πολιτική θα συστήνατε ανεπιφύλακτα;

«Ίσως τον *Άρχοντα των μυγών*, του Βρετανού Ουίλιαμ Γκόλντινγκ. Είναι μυθιστόρημα, έχει όμως απολύτως να κάνει με πολιτική. Αν πάμε σε πολιτικό κείμενο, τότε ίσως Αντόνιο Γκράμσι, ιδιαίτερα τα γράμματά του από τη φυλακή. Από πιο πρόσφατους, μου αρέσει πολύ ο Κορνήλιος Καστοριάδης».

9. Με τι δεν έχετε συμπφιλωθεί ακόμη στη ζωή ή αργίσατε να συμπφιλωθείτε;

«Όσο κι αν η απώλεια έχει γί-

νει υποφερτή, δεν έχω ακόμη συμπφιλωθεί με τον χαμό αγαπημένων προσώπων, ιδιαίτερα της μητέρας μου και της αγαπημένης θείας μου, που έφυγαν νωρίς, αλλά και άλλων. Μου φαίνεται όμως ότι αυτό είναι το τίμημα της μνήμης. Και θέλω να θυμάμαι».

10. Τι θα λέγατε πως απαντά καλύτερα στις υπαρξιακές μας αγωνίες; Η φιλοσοφία; Η τέχνη; Η θρησκεία; Κάτι άλλο;

«Η φιλοσοφία, η λογοτεχνία και η τέχνη, η ψυχολογία. Η παιδεία, γενικότερα. Αλλά και η φύση: το περπάτημα στα ψηλά βουνά, το κολύμπι σε μια πρωινή θάλασσα».

11. Ποιο πρόσωπο, ιστορικό ή από τον σύγχρονο κόσμο, θα επιλέγατε ως προνομιακό σας συνομιλητή;

«Τη Σαπφώ, κρίνοντας από τα σπαράγματα που έφτασαν στα χέρια μας, για να μου δείχνει την ομορφιά. Τους τρεις μεγάλους τραγικούς, Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη, και τον Σαίξπηρ, για τα αμύθητα πλούτη της γλώσσας τους».

12. Θα γυρνούσατε τον χρόνο πίσω; Και για ποιον λόγο;

«Έρχονται στιγμές που λείπεις να μπορούσαμε να γυρίσουμε πίσω τον χρόνο, αν ήταν να εμποδίσουμε έτσι κάποια μεγάλη καταστροφή. Δυστυχώς όμως δεν είναι βέβαιο πως αν είχαμε και δεύτερη ευκαιρία δεν θα κάναμε και πάλι τα ίδια. Και το χειρότερο, δεν ξέρω πόσο συνειδητοποιούμε εκ του υστερόν ή και πόσο θυμάμαστε τι ακριβώς έγινε και πώς, ώστε να μπορούσαμε τουλάχιστον να αποφύγουμε παρόμοια λάθη μελλοντικά».

13. Ποια συμβουλή ζωής θα δίνατε στον έφηβο εαυτό σας;

«Θα έλεγα στον έφηβο εαυτό μου κάτι που καμιά φορά λέω και στον ενήλικο εαυτό μου, αλλά και σε άλλους ενήλικες: Μην είσαι τόσο βέβαιη πως κατάλαβες ποιος είναι ο άλλος. Μη σπεύδεις να τον καταδικάσεις».

14. Και ποιο ανάγνωσμα θα συστήνατε σε έναν έφηβο σήμερα;

«Θα της πρότεινα ή θα του πρότεινα να διαβάσει τη *Μεταμόρφωση* του Φραντς Κάφκα».

15. Θα συμφωνούσατε πως όλα, τελικά, είναι πολιτικά;

«Η πολιτική είναι λόγια και δράση (ή έλλειψη δράσης) που μπορεί να επιφέρει κάποιο αποτέλεσμα. Πίσω απ' την πολιτική θα πρέπει να υπάρχει και όραμα που να μην εξατμίζεται στο πώς θα καταναμφθεί η εξουσία. Δηλαδή να υπάρχουν όχι μόνο ρητορεία και βιτρίνα, αλλά και ουσία και περιεχόμενο. Κι αυτό, ακόμα κι όταν χρησιμοποιούμε τη λέξη "πολιτική" για να αναφερθούμε στην προσωπική μας επικοινωνία».